

Aluehallitus 09.10.2023 § 162

§ 162

Vastauksen antaminen valtuutettu Alaviirin ja 6 muun valtuustoaloitteeseen nro 10/2023 kaatumistapaturmia ennaltaehkäisemällä on mahdollista lisätä hyvinvointia ja terveyttä

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Suominen Tuula
Jenni Björksten
Puurunen Veli-Pekka
Anna Troberg

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää

1. antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Aloitteessa nostetaan esiin tärkeä teema kaatumisten kansanterveydellistä ja taloudellisista vaikutuksista. Kaatumisten ehkäisy on tärkeä osa kuntien ja hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Hyvinvointialueella kaatumisten ehkäisyä toteutetaan aktiivisesti osana sosiaali- ja terveyspalveluja sekä yhteisissä sosiaali- ja terveyspalveluissa että ikääntyneiden palveluissa.

Kaatumisen ehkäisyn käytänteet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella nojaavat kansallisiin ja kansainvälisiin suosituksiin

Uusi kaatumisten ehkäisyn maailmansuositus julkaistiin loppuvuodesta 2022. Suositus painottaa iäkkään kaatumisriskin systemaattista kysymistä, yksilöllisten riskitekijöiden tunnistamista sekä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä iäkkään toimintakyvystä ja asuinpaikasta riippumatta kaikissa kontakteissa sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen kanssa. Hoivapalveluissa ja sairaaloissa tulee kaikille tehdä laaja kaatumisvaaran ja kaatumisen pelon arviointi. Iäkkään omat toiveet ja yksilölliset tarpeet tulee ottaa entistä paremmin huomioon kaatumisenehkäisytoimissa. (UKK-instituutti 2023)

Kaatumisriskin tunnistaminen varhaisessa vaiheessa

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella kaatumisriskin arviointi on oleellinen osa toimintakyvyn arviointia terveysasemilla, sairaalan osastoilla, kotihoidossa, asumispalveluissa sekä palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Arviointi tehdään moniammatillisesti. Sen perusteella suunnitellaan ja toteutetaan toimenpiteet kaatumisten ehkäisemiseksi. Kaatumisen ehkäisyn käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on yhteiset toimintatavat koko Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Kuten aloitteessa todetaan, tasapaino- ja lihasvoimaharjoittelu on keskeisessä roolissa kaatumisten ennaltaehkäisyssä. Fysioterapeuttien

ydinosaamista on tunnistaa tasapainoon ja huimaukseen liittyviä haasteita ja erilaisin kliinisin testein erotella juurisyy huimauksen tai tasapainon heikkenemisen taustalla. Näin toimenpiteet harjoittelun osalta voidaan kohdentaa mahdollisimman tarkasti ja saavuttaa hyviä tuloksia, myös ilman teknologisten ratkaisujen tukea. Kaatumisriski huomioidaan myös ikääntyneen kotiympäristön toimivuutta ja turvallisuutta arvioitaessa. Terveysasemien lääkärin ja sairaanhoitajien rooli ikääntyneen asiakkaan kaatumisriskin tunnistamisessa ja arvioinnissa on mm. kaatumisriskiin vaikuttavan lääkityksen arvioiminen.

Uuden lääketieteellisen menetelmän käyttöönoton perusteet

Aloitteessa esiin nostettu Multitest-laite on yksi monista markkinoilla olevista huimauksen hoitoon käytettävistä laitteista. Uuden lääketieteellisen menetelmän käyttöönoton tulee perustua tarpeeseen ja odotettavissa olevaan hyötyyn suhteessa kustannuksiin. Ennen uuden menetelmän käyttöönottoa menetelmälle on todettava tarve, ja silloin kun tarkoituksena ei ole nimenomaan tutkia uuden menetelmän vaikuttavuutta, menetelmän vaikuttavuudesta on oltava ennestään tieteellisissä tutkimuksissa osoitettua näyttöä. Jos menetelmä todetaan vaikuttavaksi, on seuraavaksi arvioitava menetelmän kustannusvaikuttavuus – tuottaako menetelmän käyttö niin paljon terveyshyötyä, että menetelmän käyttämisen hinta on perusteltavissa. Koska terveydenhuollon voimavarat ovat rajalliset, jokaisen uuden menetelmän kohdalla on arvioitava, tuottaisiko menetelmään käyttöön kuluva voimavara enemmän terveyshyötyä jossain muussa käytössä. Mikäli esimerkiksi huimauksen hoidossa todettaisiin tarve uuden menetelmän käyttöönottoon, eri vaihtoehtoja punnittaisiin näistä näkökulmista.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen hyvinvointialueella

Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta.

Hyvinvointialueen tekemien hankintojen ja palvelujen hankkimisessa on noudatettava hankintalakia (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016). Julkisissa hankinnoissa on niiden arvosta riippumatta kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia, ja muita toimittajia, tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hankintoja ohjaa myös hyvinvointialuestrategian arvot ja toimintaperiaatteet sekä hyvinvointialueen hankintaohje. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hankinnoilla tulee tukea Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Palveluita tuottavat julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat. Edistämme kaiken kokoisten yritysten mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen hankintoihin mm. varmistamalla, että kilpailutamme myös pienempiä kokonaisuuksia.

Hyvinvointialueen tiukassa taloustilanteessa uusien lääketieteellisten menetelmien käyttöönottoa on arvioitava erityisen kriittisesti kustannusvaikuttavuuden ja hyvinvointialueen lakisääteisten palvelujen järjestämisvelvoitteen kannalta. Ammattilaisten on hyvä tunnistaa erilaisten kuntoutusmenetelmien mahdollisuudet ja kertoa vaihtoehdoista asiakkaille.

Asiakas voi näin ollen halutessaan hakeutua palvelun piiriin itse maksavana asiakkaana.

ja

2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Alaviiri sekä kuusi muuta valtuutettua ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 13.06.2023 § 38 aloitteen Kaatumistapaturmia ennaltaehkäisemällä on mahdollista lisätä hyvinvointia ja terveyttä.

Valtuustoaloitteen tekijät esittävät, että hyvinvointialueella otetaan selvää huimauksen hoitoon kehitetystä Multitest-laitteesta ja sen mahdollisuudesta hoitaa huimaus- ja tasapaino-ongelmia hyvinvointialueella.

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa. Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut 1-14 valtuutettua, tulee aluehallituksen antaa kirjallinen vastaus aloitteen ensimmäiselle allekirjoittajalle puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä. Vastaus toimitetaan muille valtuutetuille vastauksen antamisesta seuraavan aluevaltuuston kokouksen esityslistan yhteydessä.

Liitteet

- 1 Valtuutettu Alaviirin valtuustoaloite: Kaatumistapaturmia ennaltaehkäisemällä on mahdollista lisätä hyvinvointia ja terveyttä / Ledamot Alaviiris fullmäktigemotion: Genom att förebygga fallolyckor är det möjligt att öka välbefinnandet och hälsan

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria